

SOLVA

regio | partner | project

Infoavond archeologisch onderzoek Ninove Kloosterweg

08 september 2022

Inhoud

- Wettelijk kader archeologie
- Historische situering
- Eerder archeologisch onderzoek
- Wat wordt opgegraven en waarom?
- Fasering, timing en impact
- Communicatie

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN ZUID-OOST-VLAANDEREN

ZOEK EN VIND

Ruimte om te ondernemen

BEDRIJVENTERREINEN
EN KANTOREN

Ruimte om te wonen

BOUWGROND, WONINGEN
EN APPARTEMENTEN

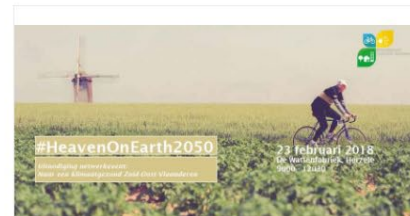

NIUWTJES & HOT TOPICS

INFORMATIEAVOND RONSE DE VRIJHEID

Op woensdag 28 februari organiseren stad Ronse en SOLVA een informatieavond over de archeologische opgravingen binnen De

#HEAVENONEARTH2050

Schrijf je in voor dit netwerkevent op 23 februari en teken mee de visie uit voor een klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen. Acties bij de vleet om naar een klimaatgezonde samenleving te

Wettelijk kader archeologie

Wettelijk kader archeologie

- Onroerenderfgoeddecreet
 - Archeologisch onderzoek is een onderdeel van een bouwtraject
 - Steeds voorafgaand aan de werken
 - Verplichting bij grootschalige werken, in archeologische zone voor werken in oppervlakte groter dan 300 m² en een ingreep in de bodem groter dan 100 m² (objectieve criteria)

Wettelijk kader archeologie

Historische stadskern van Ninove

archeologisch geheel

ID: 140025 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140025>

Van ontwerp tot opgraving

- Impactbepaling => analyse van de werken
- Bureaustudie/Vooronderzoek
- Opgraving
- Verwerking van de gegevens

Historische situering

Historische situering

- 1137: stichting van de abdij: eerste kloostergemeenschap in de buurt van de parochiekerk in de Nederwijk. (1)
- 1157: begin bouw nieuwe kerk (5) op de Coudenberg, op de rand van Herlinkhovekouter en de Doornkouter.
- 1166: abdijskerk in gebruik na voltooiing van het koor.

Historische situering

3 grote fases

- Romaanse fase (tot ca. 1475/1525): locatie kerk gekend, andere gebouwen niets over geweten → mogelijk ten zuiden van de kerk (latere fases ten noorden)
- Gotische fase (vanaf ca. 1325-1425 tot 1761):
- Classicistische fase (1761-1796):
- Verkoop als nationaal goed (1797)

Historische situering

Kerk en abdijgebouwen van de abdij in Ninove, schilderij door abt Pameleire (1788-1796)

3 grote fases

- Romaanse fase (tot ca. 1475/1525):
- Gotische fase (vanaf ca. 1325-1425 tot 1761):
- **Classicistische fase (1761-1796): bouw nieuwe conventgebouwen**
- Verkoop als nationaal goed (1797)

Eerder archeologisch
onderzoek

Eerder archeologisch onderzoek

- Opgravingen in de jaren '90: ten noorden van de kerk (door Peter Van den Hove (IAP), Werner Wouters (IAP) en Michel Gilté), oorspronkelijk gestart naar aanleiding van de plannen om een parking aan te leggen.

Eerder archeologisch onderzoek

Twee grote bouwfases zijn duidelijk te onderscheiden in de opgraving: de gotische (na 1400) (geel) en de classicistische (rood).

Eerder archeologisch onderzoek

Archeologisch onderzoek abdij Ninove

Overzichtsplan (Peter Van den Hove)

Opgegraven muren ■
Reconstructie ■

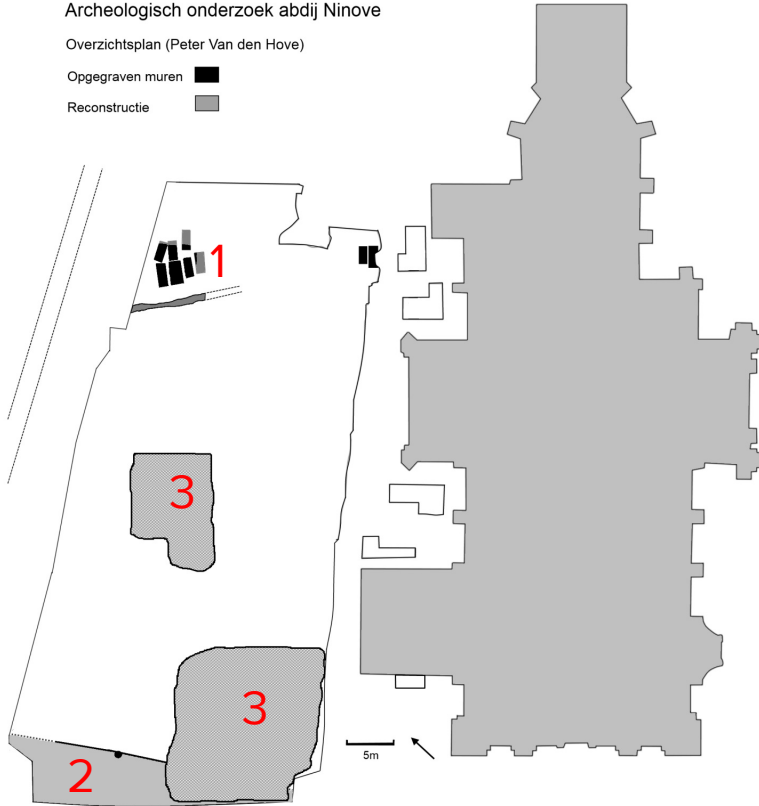

Foto en plan © Peter Van den Hove (AOE/IAP)

- In het noordoosten wel een begraafplaats uit de Romaanse periode (en vroeger). (1)
- Ter hoogte van de Kloosterweg bevindt zich tussen de 10de tot het einde van de 12de/begin 13de eeuw een grote gracht (2)
- Resterende zone tot het einde van de 13de/begin 14de eeuw in gebruik als akkerland. (3)
- Geen spoor van Romaanse abdijgebouwen aan de noordzijde van de huidige kerk.

Eerder archeologisch onderzoek

- WEL: In de funderingen van de gotische fase allerlei bouwelementen van de romaanse abdij.

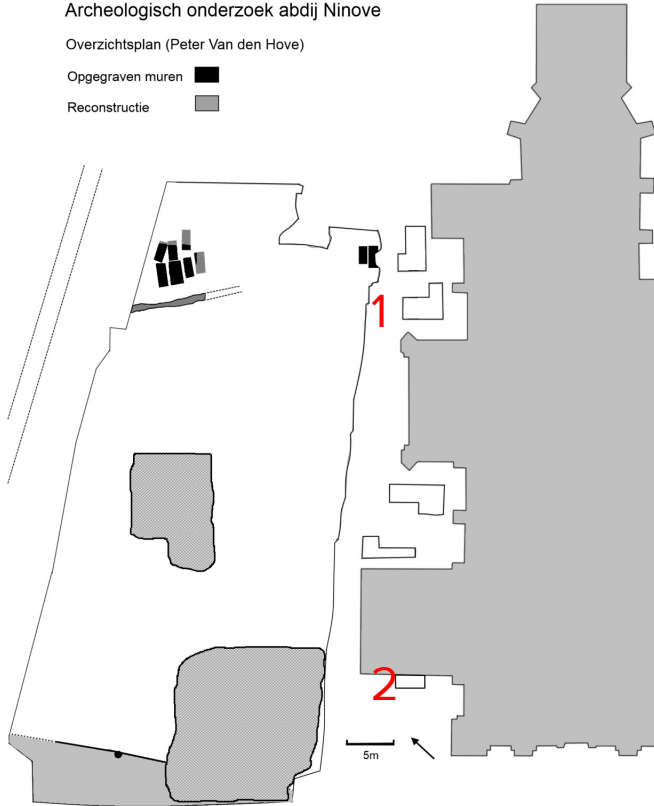
Eerder archeologisch onderzoek

Archeologisch onderzoek abdij Ninove

Overzichtsplan (Peter Van den Hove)

Opgegraven muren ■

Reconstructie ■

- WEL: in enkele proefputjes net naast de kerk funderingen in natuursteen

Foto's en plan © Peter Van den Hove (AOE/IAP)

Eerder archeologisch onderzoek

- Funderingen van de eerste (romaanse) kerk

Eerder archeologisch onderzoek

- Opgravingen in de jaren '90: ten noorden van de kerk (door Peter Van den Hove (IAP), Werner Wouters (IAP) en Michel Gilté), oorspronkelijk gestart naar aanleiding van de plannen om een parking aan te leggen.
- 2019: tegenover de kerk (door RAAP België): naar aanleiding van de bouw van een meergezinswoning → opgraving ter hoogte van het plein tot -80 cm (ter hoogte van de nieuwbouw dieper) = volgens principe “behoud in situ”

Eerder archeologisch onderzoek

De opgraving vond plaats in de vallei van de Beverbeek.

→ pijlers in baksteen afkomstig van een brug (16de eeuw of ouder)

→ keermuur in baksteen als oeverbeschoeiing voor de Beverbeek (bruin)

Eerder archeologisch onderzoek

- Een poortgebouw (romaans?) en een gastenverblijf (midden 17de eeuw) langs de abdijvijver
- Abdijtuin met drainagegreppels en afvoerkanalen

Wat wordt er
opgegraven en
waarom?

Wat wordt er opgegraven en waarom?

- SOLVA heeft op basis van de voorliggende plannen eerst een bureaustudie opgemaakt.
- Op basis hiervan is beslist hoe er verder zal omgegaan worden met het ondergrondse erfgoed.

Wat wordt er opgegraven en waarom?

- Groen: zone waar archeologisch onderzoek zal plaatsvinden tot op de diepte van de geplande werken.
- Rood en oranje: geen archeologisch onderzoek

Wat wordt er opgegraven en waarom?

- Een opgraving zal mogelijk belangrijke info geven over de oudste fase van de abdij, over waar we die moeten situeren en hoe die eruit zag.
 - volgens de huidige hypothese situeert het neerhof (de zone waar de economische activiteiten van de abdij plaats vonden) van de romaanse fase zich voor de huidige kerk.
- Onder de Kloosterweg zitten de funderingen van het gastenverblijf, en wellicht ook de restanten van de romaanse toegangspoort.
- Uit de eerdere opgravingen weten we ook dat we onder de restanten van de abdij oudere sporen kunnen verwachten die ons iets kunnen vertellen over deze plek en de betekenis ervan voor de geschiedenis van de stad.

Fasering, timing &
impact

Fasering, impact en timing

- Op te graven gebied is opgedeeld in 4 zones die achtereenvolgens onderzocht zullen worden.
- Afbakening is gemaakt in functie van de te verwachten sporen en in functie van de toegankelijkheid voor de hulpdiensten.

Fasering, impact en timing

- Eerste helft oktober wordt gestart met inrichting werf en met opbraak verharding, beplanting, verkeersborden,...
- Daarna wordt eerst de rode zone onderzocht. De bruine afbakening op plan is de zone voor grondstockage.
- Hulpdiensten hebben toegang via Kloosterweg (noord en zuid) en via de doorsteek naar de Dam.
- Duur: ca. 36 werkdagen (t.e.m. eerste helft december)
- Deze zone omvat het postmiddeleeuwse gastenverblijf en het oudere poortgebouw, alsook het westelijke deel van de gotische en de classicistische conventsgebouwen, de zuidelijke pandgang van de gotische fase en de westelijke pandgang van de classicistische fase. In deze zone zijn begravingen te verwachten. Ook afvalcontexten zoals beerputten behoren tot de mogelijkheden. Ter hoogte van het bufferbekken bevindt zich mogelijk een oudere kanalisatie van de Beverbeek. Het deel van deze fase dat samenvalt met de geplande rioleringen en het geplande bufferbekken zal integraal in de diepte onderzocht worden. Het pad voor rolstoelgebruikers en de groenzones zullen tot verstoringsdiepte + eventuele buffer onderzocht worden.

Fasering, impact en timing

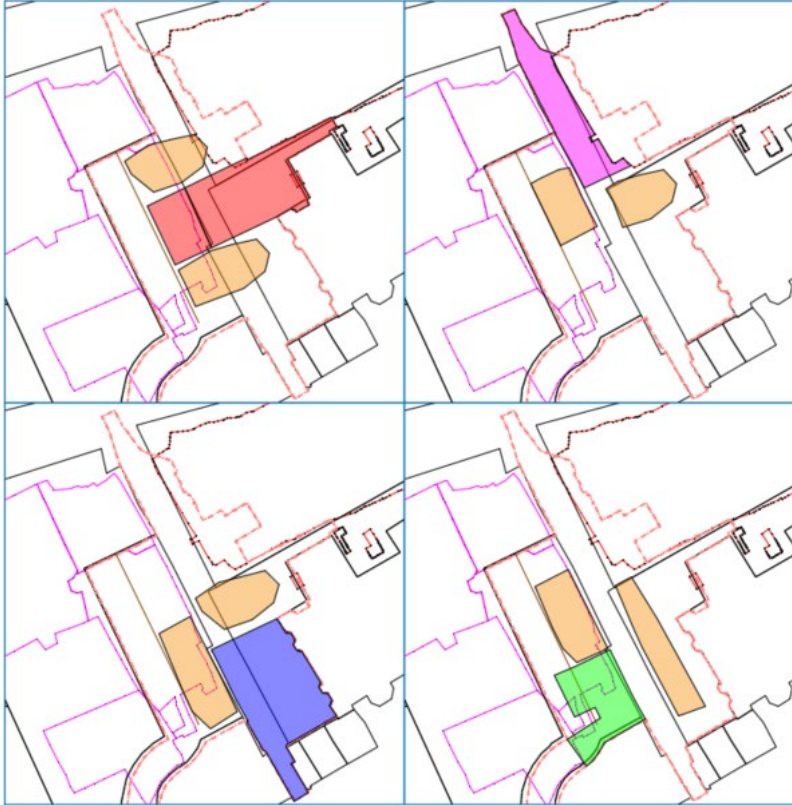
- Daarna wordt de paarse zone onderzocht. De bruine afbakening op plan is de zone voor grondstockage.
- Hulpdiensten hebben toegang via Kloosterweg (zuid) en via de doorsteek naar de Dam.
- Duur: ca. 8 werkdagen (tweede helft december)
- Tijdens het onderzoek van deze fase zullen de garages naast de spoorwegbrug tijdelijk niet toegankelijk zijn.
- Deze zone omvat de tuinen van de gotische en classicistische fase van de abdij. Enkele muren en kleinere constructies kunnen aanwezig zijn. Ook afvalcontexten zijn niet uitgesloten. Daarnaast worden sporen uit de volle en late middeleeuwen verwacht. Uit dezelfde periode dateert een mogelijke kanalisatie van de Beverbeek. De Kloosterweg, de nieuwe paden en de groenzones zullen tot verstoringsdiepte + eventuele buffer onderzocht worden.

Fasering, impact en timing

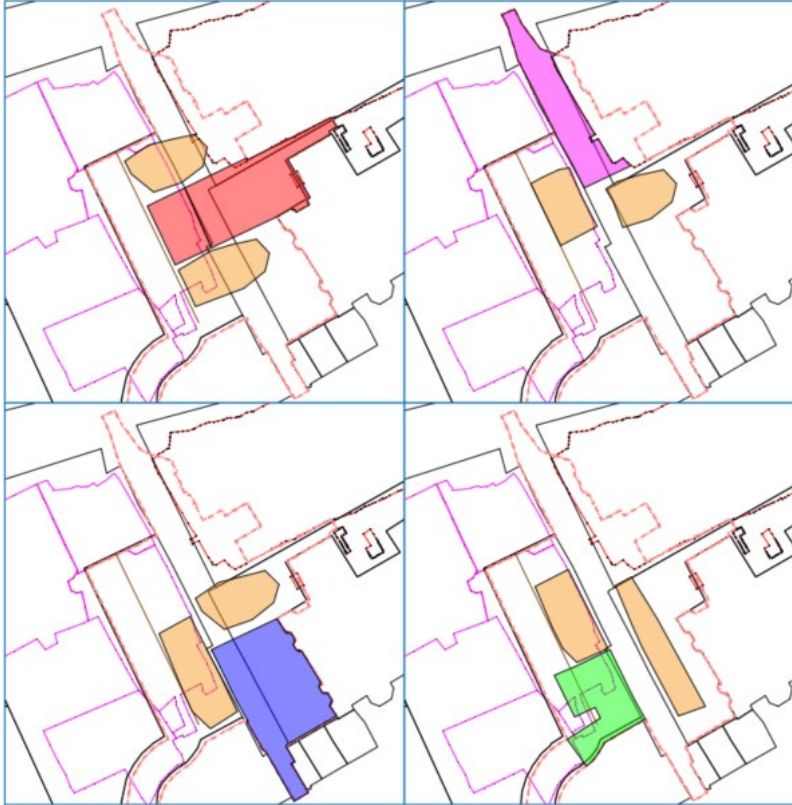
- Daarna wordt de blauwe zone onderzocht. De bruine afbakening op plan is de zone voor grondstockage.
- Hulpdiensten hebben toegang via de doorsteek naar de Dam.
- Duur: ca. 13 werkdagen (januari 2023)
- Deze zone omvat het neerhof van de romaanse abdij, een plein bij de gotische en classicistische fase en mogelijk ook volmiddeleeuwse sporen. Het deel van deze fase dat samenvalt met de geplande rioleringen en met de boomput zal integraal in de diepte onderzocht worden. Dit geldt wellicht ook voor het deel van de Kloosterweg waar de verharding wordt vernieuwd. De verstoringsdiepte valt hier ongeveer samen met de verwachte grens van het bodemarchief. Het pad voor rolstoelgebruikers, de trappen en de groenzones zullen tot verstoringsdiepte + eventuele buffer onderzocht worden.

Fasering, impact en timing

- Daarna wordt de groene zone onderzocht. De bruine afbakening op plan is de zone voor grondstockage.
- Hulpdiensten hebben toegang via de Kloosterweg (nieuwe tijdelijke verharding).
- Duur: ca. 11 werkdagen (januari-februari 2023)
- Deze zone omvat het neerhof van de romaanse abdij, een plein dat hoort bij de gotische en classicistische fase en mogelijk ook volmiddeleeuwse sporen. Ter hoogte van het bufferbekken bevindt zich mogelijk een oudere kanalisatie van de Beverbeek. Deze fase valt volledig samen met de geplande rioleringen en het bufferbekken en zal integraal in de diepte onderzocht worden.

Fasering, impact en timing

- TIMING is afhankelijk van weersomstandigheden en kan bijgevolg bijgesteld worden.
- De meest recente info hierover is terug te vinden via: <https://www.ninove.be/pleinabdijsite>
- Na elke fase zullen de sleuven eerst heraangevuld worden voordat gestart kan worden met een nieuwe fase.

Communicatie

Communicatie

© Dirk Wollaert

- Er zal een open sleuwendag georganiseerd worden waarop de site kan bezocht worden onder begeleiding van de archeologen. Datum hiervoor wordt nog bepaald in functie van de resultaten.
- In de kerk zullen er tijdens de werken recente vondsten getoond worden.
- Via <https://www.ninove.be/pleinabdijsite> zal er geregeld een update gegeven worden over de resultaten van het onderzoek.
- <https://www.facebook.com/SolvaDienstArcheologie/>
- ...

Samenwerken rond 3 strategische doelstellingen

Leefbare kernen

Werk in eigen
streek

Open ruimte
vrijwaren

Met expertise in projectontwikkeling en dienstverlening